

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 83

van **EMMILY TALPE**

datum: 3 november 2021

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Onbenutte Europese subsidies - Stand van zaken

Voor de periode 2013-2020 bleef 1,37 miljard van de Europese subsidies voor België onbenut. Het gaat hier niet om de middelen uit het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB), wel om projectgebonden subsidies in de vijf Europese Structuur- en Investeringsfondsen:

- Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO);
- Europees Sociaal Fonds (ESF);
- Cohesiefonds (CF);
- Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO);
- Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij (EFMZV).

Van alle middelen die onder deze fondsen vallen, heeft België maar 51% aangewend. Daarmee doen we het slechter dan het Europese gemiddelde van 55%. In 2020 absorbeerden we maar 11% van de subsidies; enkel Cyprus deed het met 9% slechter.

Voor de volgende periode tot 2027 wordt 3,34 miljard aan subsidies beschikbaar gesteld voor ons land. Subsidies die ons land goed kan gebruiken voor onze boeren, vissers, sociale en regionale hulp.

1. Hoeveel van deze Europese middelen werden in de periode 2013-2020 aan Vlaanderen toegekend in het kader van EFRO, ESF, CF, ELFPO en EFMZV?
2. Hoeveel van deze Europese middelen werden in de periode 2013-2020 door Vlaanderen aangewend in het kader van EFRO, ESF, CF, ELFPO en EFMZV?
3. Graag een overzicht van de verschillende projecten die in en door Vlaanderen werden opgezet in het kader van EFRO, ESF, CF, ELFPO en EFMZV.
4. Hoe groot is het aandeel van niet-aangewende middelen (in absolute bedragen en procentueel) van de aan Vlaanderen toegekende Europese middelen, opgedeeld per structuur- en investeringsfonds (EFRO, ESF, CF, ELFPO en EFMZV)?
5. Hoe verhouden die cijfers zich tot de niet-aanwending in de vorige periode?
6. Welke factoren verklaren het niet-aanwenden van een deel van de Europese subsidies?
7. Welke lering trekt de minister uit de niet-aanwending van Europese middelen voor de nieuwe periode met het oog op een optimale aanwending van deze middelen?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 83 van 3 november 2021

van **EMMILY TALPE**

1. ELFPO:

Voor wat betreft ELFPO wordt voor de periode 2014-2020 gewerkt via het Vlaamse programma voor plattelandontwikkeling PDPO III. Voor de periode 2014 tot en met 2020 was er een EU-budget van 383.765.881 euro ingeschreven in het programmadocument.

EFMZV:

Voor het EFMZV 2014-2020 beschikt Vlaanderen over een enveloppe van 36,048 miljoen euro Europese middelen.

EFRO:

Via het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) werd 175,6 miljoen aan Vlaanderen toegekend. Deze middelen worden ingezet binnen de prioriteiten innovatie, ondernemerschap, koolstofarme economie en duurzame stedelijke ontwikkeling.

ESF:

Voor de programmaperiode 2014-2020 werd aan Vlaanderen uit het Europees Sociaal Fonds een budget van 398.502.847,00 euro toegekend.

2. PDPOIII (ELFPO):

Eind 2020 was 189.653.624 euro effectief uitbetaald aan de eindbegunstigden. Ondertussen is dat bedrag opgelopen tot 250 miljoen euro.

EFMZV:

Vlaanderen heeft zijn beschikbare EFMZV-budget integraal toegekend. Op heden werd 62% effectief uitbetaald.

EFRO:

Deze programmaperiode werd reeds 182,5 miljoen euro vastgelegd aan EFRO-projecten. Hiermee wordt de beschikbare enveloppe van 175,6 miljoen met 6,9 miljoen overschreden. Hiermee anticipeert het programma op mogelijke vrijval bij de uitvoering van projecten. Op dit moment is er dus een overcommitting van 104%. Ter vergelijking: de vorige programmaperiode 2007-2013 is afgesloten met een benutting van 94%.

ESF:

Eind 2020 waren 377.602.674,50 euro ESF-middelen vastgelegd voor goedgekeurde projecten; dit is 95% van het totale ESF-budget. Eind 2020 waren er 159.259.431,53 euro ESF-middelen ter uitbetaling gedeclareerd bij de Europese Commissie; dit is 40% van het totale ESF-budget. Afhankelijk van de projectduur volgen betalingen gemiddeld ruim twee jaar na de vastlegging. Dit is dan ook de belangrijkste verklaring van de lagere uitbetalingscijfers ten opzichte van de vastleggingen.

3. PDPOIII (ELFPO):

Het programmadocument PDPO III bevat een brede waaier aan steunmaatregelen. Voorbeelden zijn agromilieu-klimaatmaatregelen, VLIF-investeringssteun (Vlaams

Landbouwinvesteringsfonds), landbouwadviesdiensten, demonstratieprojecten, Leader, ... Meer informatie over de inhoudelijke invulling van het PDPOIII is terug te vinden in het programmadocument, waarin de verschillende maatregelen zijn omschreven. Naar uitvoering toe kan verwezen worden naar het jaarverslag van het programma dat jaarlijks aan de Europese Commissie wordt overgemaakt.

Meer info over de het programma en de jaarverslagen is terug te vinden op de website van het Departement Landbouw en Visserij <https://lv.vlaanderen.be/nl/landbouwbeleid/plattelandontwikkeling> en het Vlaams Ruraal Netwerk [PDPO III: actieterrein van het Vlaams Ruraal Netwerk | Vlaams Ruraal Netwerk](#)

EFMZV:

De verschillende maatregelen en projecten waar Vlaanderen op inzet zijn opgenomen in het Operationeel Programma zoals terug te vinden op de website van het Departement Landbouw en Visserij: https://lv.vlaanderen.be/sites/default/files/attachments/operationeel_programma_efmzv_20151202.pdf

Ook de jaarverslagen en de publicatie van de steunbedragen toegekend aan begunstigden uit hoofde van de structurele acties van de Gemeenschap in de visserijsector en afkomstig uit het Europees Fonds voor Maritieme zaken en Visserij (EFMZV) zijn terug te vinden op deze website.

EFRO:

Bijlage 1 bevat een overzicht van de goedgekeurde EFRO-projecten.

ESF:

Op de website [Europe in Belgium](#) kunt u een overzicht downloaden van alle goedgekeurde projecten van de Structuur- en Investeringsfondsen in België.

Details over Vlaamse ESF-projecten kunnen worden geconsulteerd op de projectenkaart van ESF Vlaanderen via de website [Home | ESF \(esf-vlaanderen.be\)](#)

4. PDPO III (ELFPO) :

Door de N+3-regel kunnen de Europese jaarbudgetten aangewend worden tot 3 jaar na de ter beschikkingstelling. Dit betekent dat bijvoorbeeld de middelen voor 2016 kunnen worden aangewend tot en met eind 2019; de middelen van 2017 tot en met eind 2020 enz. Wat niet tijdig is aangewend wordt automatisch ge-decommitted. Tot heden zijn er nog geen middelen die vanwege de Europese Commissie werden ge-decommitted. voor het lopende programma PDPO III wordt ernaar gestreefd om de middelen optimaal aan te wenden.

EFMZV:

Op heden zijn alle beschikbare EFMZV-middelen voor Vlaanderen toegekend, waarvan 62% uitbetaald. Door de N+3 regel kan de begunstigde zijn uitgaven nog uitvoeren tot eind 2023. De uitbetaling van de EFMZV-subsidies aan de begunstigden kan nog gebeuren in 2024. De verwachting is dat alle beschikbare EFMZV-middelen finaal zullen uitbetaald worden.

EFRO: Het programma 2014-2020 loopt nog tot en met 2023. Tot dan kunnen projecten worden goedgekeurd en uitgevoerd. Op dit moment kennen de reeds afgelopen projecten een totale vrijval van 5 miljoen euro. Dit komt overeen met 6,8% van de totale EFRO-steun bij deze afgeronde projecten.

ESF:

Van het totale ESF-programma waren eind 2020 nog 20.900.172,50 euro middelen niet vastgelegd; dit vertegenwoordigt 5% van het totale ESF-budget.

Wat betreft betalingen, was er eind 2020 nog 239.243.415,47 euro niet uitbetaald, dit vertegenwoordigt 60% van het totale ESF-budget.

5. PDPOIII (ELFPO):

In de vorige periode 2006-2013 liep het Vlaamse programma voor plattelandsontwikkeling PDPO II. Voor dat programma werd in de periode die liep tot eind 2015 (aangezien er in die programmaperiode een N+2-regel gold) uiteindelijk 99,7% van de beschikbare middelen aangewend. Ook voor het lopende programma PDPO III wordt ernaar gestreefd om de middelen optimaal aan te wenden.

EFMZV:

In de vorige periode 2006-2013 (toen nog EVF: Europees Visserijfonds) werden door Vlaanderen alle beschikbare EU-middelen aangewend.

EFRO:

Het voorlopige percentage vrijval ligt lager dan de voorbije programmaperiodes. Dit is vooral te wijten aan het feit dat er deze programmaperiode minder werkingsprojecten werden goedgekeurd. Er lopen meer investeringsprojecten die traditioneel minder vrijval hebben. Investeringsprojecten kennen soms wel eens vertraging, maar over het algemeen benutten deze projecten wel het goedgekeurde budget.

ESF:

In de programmaperiode 2007-2013 werden de ESF-middelen quasi volledig benut (97,25%). Over het huidige programma kan ik nog geen uitspraak doen, aangezien het programma nog loopt tot eind 2023. Tot dan kunnen er nog middelen worden vastgelegd en kunnen de projecten nog middelen uitgeven. De laatste uitbetalingen aan ESF-projecten worden in de eerste helft van 2024 gedaan. Daarna zal ik een duidelijk beeld kunnen geven van de benutting van het programma.

6. ELFPO en EFMZV:

Voor de fondsen ELFPO en EFMZV zijn er geen middelen verloren. PDPO III kende wel een vrij late opstart (doordat het goedkeuringsproces door de Europese Commissie lang duurde, goedkeuring begin 2015). Ook kent het ELFPO een aantal langdurige projecten en zagen een aantal begunstigden uiteindelijk toch af van de reeds goedgekeurde projecten of investeringen. Alle middelen kunnen binnen de N+3-regel voor nieuwe oproepen ingezet worden. Het betalingsritme binnen de N+3-regel wordt door de administratie zeer nauw opgevolgd, zodat er geen middelen verloren gaan.

EFRO:

Het niet aanwenden van beschikbare middelen kan verschillende oorzaken hebben. Ten eerste kan dit liggen aan een onvoldoende vraag naar deze middelen vanuit het veld. Dit is bij EFRO hoegenaamd niet het geval. Er wordt gewerkt met een oproepsysteem en meestal is er een (sterke) overbevraging van de beschikbare enveloppe per oproep. Ten tweede kan de vrijval bij de projecten hoger uitkomen dan ingeschat. Dit kan te wijten zijn aan volledige of gedeeltelijke stopzetting van bepaalde activiteiten van projecten of het goedkoper uitvallen van bepaalde kosten.

ESF:

Zoals in het antwoord op vraag 5 toegelicht kan ik nog geen uitspraak doen over de benutting van het lopende ESF-programma aangezien het nog tot eind 2023 loopt. Er zijn wel een aantal verklaringen voor de relatief lage absorptiegraad eind 2020. De tijdsperiode tussen vastleggingen en betalingen heb ik al toegelicht bij vraag 2. Daarnaast is het programma 2014-2020 pas opgestart in 2015 omwille van de late goedkeuring van de Europese regelgeving voor de periode 2014-2020. En zelfs in 2015 waren de activiteiten van het programma nog beperkt, aangezien er in 2014 en 2015 nog middelen beschikbaar waren uit het ESF-programma 2007-2013. Ten slotte heeft de COVID-19-pandemie vanaf maart 2020 ook voor vertraging gezorgd bij veel projectuitvoerders. Veel acties werden tijdelijk uitgesteld, sommige ook stopgezet. Dit heeft geleid tot uitstel van rapporteren en bijgevolg ook uitstel van betalingen.

7. ELFPO en EFMZV:

In de volgende periode heerst terug een N+2 termijn. Hierdoor moeten we ervoor zorgen dat het toekomstige GLB- en EFMZVA-plan tijdig door de Europese Commissie wordt goedgekeurd – al ligt dit uiteraard niet alleen in onze handen- zodat ook tijdig kan opgestart worden. Tevens moeten we erover waken dat de geselecteerde projecten snel genoeg worden uitgevoerd door de begunstigden en de betalingen dan ook snel kunnen volgen. Bij VLIF-investeringssteun is er bijvoorbeeld een systeem ingevoerd waarbij de begunstigde na een paar maanden moet bevestigen of hij/zij de geselecteerde investering al dan niet effectief zal uitvoeren. Net zoals in de huidige periode zal mijn administratie het betalingsritme zeer nauw opvolgen.

EFRO:

Voor het EFRO-programma is de niet-aanwending relatief beperkt. De vorige programmaperiode (2007-2013) sloot af op een benutting van 94%. Om de 100% benutting zo kort mogelijk te benaderen wordt de vrijval tijdens de programmaperiode continue gemonitord en wordt er gewerkt met een voorlopige overcommittering van 104%.

ESF:

Ik wil op basis van de cijfers van 2020 nog geen conclusies trekken voor wat betreft de benutting van het ESF-programma. De dienst die het ESF-programma uitvoert is nog volop bezig met het toewijzen en uitbetalen van middelen en heeft er alle vertrouwen in dat de programmamiddelen volledig benut zullen worden.

BIJLAGE

[Overzicht goedgekeurde projecten efro-Vlaanderen 2014-2020](#)